

Základní pravidla osobního a rodinného rozpočtu

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

ASP
ASOCIACE SOCIÁLNÍHO
PORADENSTVÍ

Jedním ze základních pilířů lidského života je schopnost zajistit si živobytí a tedy uspokojení základních životních potřeb což v dnešní době primárně znamená schopnost umět vycházet a zacházet s penězi a být tedy finančně gramotný.

Základním stavebním kamenem této gramotnosti je schopnost mít přehled o svých penězích, a tedy být schopen vést svůj nebo rodinný rozpočet.

VEDENÍ OSOBNÍHO A RODINNÉHO ROZPOČTU

Co je to rozpočet:

Každý člověk by měl mít nejen přehled o svých aktuálních příjmech a výdajích, ale zároveň by měl i finančně plánovat pro následující období – týdne, měsíce i roku. Rozpis příjmů a výdajů, které během určité doby očekáváme, a jejich praktické vyhodnocení nazýváme rozpočet. Rodinný rozpočet je takový rozpis týkající se celé domácnosti. Smyslem rozpisu je provést jeho vyhodnocení, příjmy a výdaje podle potřeby přehodnotit a následně podle nového rozpisu postupovat.

Jak na to? Nejlepším, léty prověřeným postupem, je jít na to postupně po krocích.

KROK 1. Vytvořte si seznam Vašich (rodinných) skutečných příjmů a výdajů.

Příjmy - představují veškeré finanční prostředky, které obdržíme za určité období, obvykle za měsíc.

Pravidelné příjmy - jsou typicky mzda nebo plat, případně příjem z podnikání. Pravidelné příjmy slouží k tomu, aby z nich byly hrazeny běžné výdaje, ale zároveň je třeba z nich vytvářet pravidelné úspory, která pak slouží jako finanční rezerva do budoucna.

Nepřavidelné příjmy - např. odměna/bonus od zaměstnavatele, výnosy z cenných papírů, dědictví, výhra v loterii či soutěži), by primárně měly sloužit k jednorázovému navýšení vytvářených úspor, a to s ohledem na řadu náhlých či nečekaných událostí v životě (ztráta zaměstnání, dlouhodobá pracovní neschopnost z důvodu nemoci či úrazu, platební neschopnost zaměstnavatele). Obecně se ke krytí takovýchto událostí doporučuje mít k dispozici rezervu ve výši alespoň trojnásobku měsíčních výdajů.

Výdaje - představují naopak vše, co za určité období, nejčastěji měsíc, vydáváme. Z hlediska vedení rozpočtu je rozdělíme podle účelu, např. na bydlení, energie, nákupy potravin, dopravu, léky, koníčky aj. V rámci jednotlivé kategorie pak budeme rozlišovat mezi výdaji nutnými a výdaji zbytnými.

Nutné výdaje - jak vyplývá z názvu, představují výdaje, které zkrátka musíme učinit pro zjištění základních či nezbytných potřeb. Mezi ně řadíme zejména nájemné, splátky (úvěrů, půjček, leasingu apod.), platby za elektřinu, plyn, topení a vodu, výdaje na potraviny, drogerii, léky, oblečení a dopravu.

Zbytné výdaje - představují výdaje, které v konkrétním případě nejsou nutné a za určitých okolností bychom se jinak mohli vzdát či je alespoň omezit. Patří mezi ně, např. výdaje na kouření, na různé koníčky, sport a zábavu, na dárky a na dovolenou.

Dalším významným rozdělením je na výdaje průběžné a výdaje mimořádné. Průběžné výdaje by měly být hrazeny z pravidelných příjmů, zatímco výdaje mimořádné zejména z finanční rezervy, tj. z vlastních úspor.

K vytvoření seznamu nám stačí pouhá tužka, papír a kalkulačka, v ideálním případě použijeme počítač či notebook, kdy lze pak použít i různých programů anebo řady kalkulaček na webových stránkách.

KROK 2. Porovnejte si zjištěné příjmy a výdaje.

Zbývá Vám na konci měsíce nějaká ta koruna? Nebo naopak Vám vždy schází? Podle toho je potřeba nastavit další možné kroky. Vždy se dívejte nejen na to, jak situace vypadá nyní, ale jak by jste chtěli, aby vypadala v budoucnu. A hlavně nezapomeňte počítat s tím, že se situace Vás nebo Vaší rodiny může v čase měnit (dítě, ztráta zaměstnání, atd.)

Po sestavení přehledu skutečných příjmů a výdajů je třeba každý sloupec sečíst a výsledky navzájem porovnat. Tak zjistíme, zda se příjmy a výdaje rovnají, či se liší, a jaká je tedy výsledná bilance – záporná vyrovnaná či kladná.

KROK 3. Na základě zjištěných údajů se rozhodněte, zdali:

- snížíme výdaje (hlavně v oblasti těch zbytných)
- navýšíme příjmy (ideálně zvýšením kvalifikace nebo další prací, brigádou)
- snížíme výdaje i navýšíme příjmy (což je ideální postup).

KROK 4. Určení rozpočtu, který budeme dodržovat a pravidelně aktualizovat.

Cílem výše uvedeného postupu je získání kontroly nad finanční situací domácnosti a předejití či alespoň snížení rizika zejména v podobě zadlužování, které je v současné době závažným problémem nejen v rámci rodiny, ale celé společnosti.

Ad 4. Určení rozpočtu, který budeme dodržovat a pravidelně aktualizovat

Po porovnání příjmů a výdajů a na základě celkového výsledku, můžeme po přehodnocení vytvořit nový rozpočet podle výše uvedených pravidel a našich cílů.

Aby však byl nový rozpočet skutečně efektivní a dosáhl svého potřebného cíle, je nutno se řídit následujícím:

- důsledně dodržovat pravidla nastavená novým rozpočtem
- rozpočet pravidelně po určité době aktualizovat, aby odpovídal aktuálním skutečnostem a realitě.

Jak často rozpočet přehodnocovat, bude záviset na individuálních podmínkách, ale obecně se doporučuje přehodnocení rozpočtu vždy po uplynutí šesti měsíců.

Rada na závěr:

Pro lepší možnosti řešení rozpočtových pravidel je velmi dobré vědět, že peníze, které případně investujeme do svého vzdělání nebo zvýšení své kvalifikace, nám mohou v dlouhodobém horizontu pomoci navýšit příjem a zajistit minimálně vyrovnaný rozpočet. Proto tedy investice do těchto položek dává dlouhodobý smysl.

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Asociace sociálního poradenství

Sabinova 287/33

130 00 Praha 3

hynek.kalvoda@socialniporadenstvi.cz

Telefon: +420 777 257 568

www.socialniporadenstvi.cz